

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Hermed har jeg den ære for det høje folketing at fremsætte:

Forslag til lov om kapitalindskud i Det Danske Stålværk A/S.

(Lovforslag nr. L 245).

Det hører til sjældenhederne, at staten engagerer sig med kapitalindskud i erhvervsvirksomheder, som ellers drives på privatøkonomisk grundlag, hvad enten det drejer sig om et statsligt kapitalindskud, der er nødvendigt for at sikre en virksomheds overlevelse, eller det drejer sig om et statsligt kapitalindskud ved oprettelse af en ny erhvervsvirksomhed. I sidstnævnte henseende foreligger der vel i nyere tid kun et enkelt tilfælde, nemlig den statslige deltagelse ved oprettelsen i 1940 af den virksomhed, det foreliggende lovforslag tager sigte på.

Denne statslige deltagelse havde sin baggrund i den betydning i samfundsøkonomisk henseende, som man fra mange sider tillagde tilvejebringelsen af en uafhængig dansk stålproduktion. Stålet er vel vor vigtigste industrielle råvare, og før Stålværkets oprettelse var det danske samfund henvist til at dække hele sit forbrug ved import. Forsyningsmæssigt og prismæssigt fandt man dette utilfredsstillende. Risiko forelå for svigtende forsyninger i knaphedssituationer, for ikke at tale om den totale mangel, der kan opstå i en afspærringssituation – i 1940 var disse problemer helt akutte – ligesom den totale afhængighed af import gjorde det danske stålforbrug udsat for udenlandske leverandørers kartelsamarbejde. Før Stålværkets oprettelse forelå der for dansk industri og specielt for skibsværfterne problemer af denne karakter.

Hertil kom, at man rådede over det fornødne råvaremæssige grundlag for en dansk stålproduktion af rimelig størrelse, nemlig de indenlandske indsamlinger af jern og stålskrot. Stålværket blev da også anlagt og dimensioneret med henblik på at sikre udnyttelsen af det danske skrot.

Ud fra disse betragtninger blev oprettelsen af Stålværket anset som en samfundsøkonomisk opgave, der motiverede statslig finansiel deltagelse, dog således, at virksomheden principielt fik karakter af en privatøkonomisk ejet og drevet virksomhed. De danske erhvervsvirksomheder, der stod som

initiativtagere, og som påtog sig hovedparten af finansieringen, var overvejende store erhvervsvirksomheder, der så såvel en erhvervsøkonomisk som en samfundsøkonomisk opgave i at samarbejde om tilvejebringelsen af en dansk stålproduktion. Det statslige indskud havde form af ansvarlig lånekapital ved oprettelsen i 1940. Staten deltog på ny med et ansvarligt kapitalindskud ved en udvidelse af virksomheden i 1947 samtidig med, at staten garanterede for et obligationslån. Alle disse finansielle engagementer er for længst bragt ud af verden.

Staten har ikke siden haft anledning til at fortryde, at den tog medansvar for oprettelsen af Det Danske Stålværk. Virksomheden har gennem årene dokumenteret, at man i sin tid tog et rigtigt initiativ. Virksomheden har vist levedygtighed og været et betydeligt samfundsøkonomisk aktiv. Heller ikke det seneste begivenhedsforløb synes mig at give anledning til at revidere denne opfattelse. De vanskeligheder, Stålværket nu befinder sig i, er udelukkende et resultat af den verdensomspændende stålkriser, der har bragt verdens stålindustri i en økonomisk uholdbar situation. Dette har været ensbetydende med, at stålindustrien i store dele af verden ikke har været i stand til at overleve ved egne kræfter, men har måttet søge statslig bistand. Denne er ydet stort set overalt i Vesteuropa, og staterne har i mange tilfælde måttet engagere sig finansielt med beløb af en helt anden størrelsesorden – også relativt – end den, der her er tale om for Det Danske Stålværk.

De betragtninger, der i sin tid motiverede den statslige deltagelse ved virksomhedens oprettelse, gælder stadig. Uanset de øjeblikkelige vanskeligheder for virksomheden ville det ud fra mange betragtninger være ulykkeligt, om den danske stålproduktion ikke kunne videreføres. Betragtningerne omkring den forsynings- og prismæssige sikkerhed, som lå bag oprettelsen af en dansk stålproduktion, er på længere sigt stadig gældende. På samme måde er virksomhedens betydning for anvendelsen af det danske skrot af væsentlig betydning. At nedlæggelsen af stålproduktionen i Frederiksværk vil påvirke lokalsamfundet i ulykkelig omfang, er indlysende.

Såvel principielle, langsigtede erhvervsøkonomiske betragtninger som aktuelle overvejelser om de beskæftigelsesmæssige konse-